

Државната изборна комисија успеа да се извлече од дното, но благодарение на поддршката која ја имаше од страна на институциите на системот и, пред сè, од меѓународната заедница, која одигра клучна улога во смирувањето на страстите во тетовскиот и во липковскиот регион.

Меѓутоа, Комисијата веќе не смее да ја користи меѓународната заедница како инструмент за потпора, бидејќи овој изборен циклус покажа дека силното влијание на меѓународните фактори прераснува во "маша" за друго политичко и уценувачко поткусурување со државниот врв на РМ.

Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

ЧЛЕНОВИТЕ НА ДИК НЕ ОЧЕКУВАА ДЕКА ИЗБОРИТЕ ТОЛКУ ДОЛГО ЌЕ ТРААТ

ШАРМОТ НА НА

Државната изборна комисија прегрме уште еден изборен циклус, кој по многу нешта не се разликуваше од останатите во минатото, при што повторно се соочуваше со насилство, групно гласање, кршење на изборни кутии итн.

Поради овие причини меѓународните набљудувачи оценија дека Република Македонија не успеа да организира фер избори, бидејќи институционалните капацитети навреме не одговорија на задачата.

Тоа значи дека сите органи мора сериозно да се справат со прекршителите на избирачките права, кои со години го повторуваат престапот и не ги казнуваат учесниците во изборната лакрдија. Но, вината е во судството, кое е закржлавено и подложно на разни политички манипулации. Сепак, општ е впечатокот дека во последниве два изборни процеса најмногу проблеми имаше во регионите каде гравитираат албанските гласачи, кои беа манипулирани од страна на албанските партии и нивните лидери. Тие со сите сили и средства се обидуваа да го привлечат нивното внимание и да предизвикаат општ политички хаос. Затоа, во овој момент може да се забележи дека постојат неколку акутни изборни проблеми, кои итно мора да се санираат.

Прво треба да се социјализира и да се култивизира албанското гласачко тело, потоа да се засили казнената политика против прекршителите на изборното право и конечно да се професионализираат пониските изборните

тела, кои и овој пат паднаа на испитот, односно подлегнаа на "шармот на насилниците".

ЕДУКАЦИЈА И РАБОТА

Во контекст на овој изборен триаголник треба да се анализира и работата на Државната изборна комисија, која некако успеа да се извлече од дното, но благодарение на поддршката која ја имаше од страна на институциите на системот и, пред сè, од меѓународната заедница, која одигра клучна улога во смирувањето на страстите во тетовскиот и во липковскиот регион.

Меѓутоа, Комисијата веќе не смее да ја користи меѓународната заедница како инструмент за потпора, бидејќи овој изборен циклус покажа дека силното влијание на меѓународните фактори прераснува во "маша" за друго политичко поткусурување и уценување на државниот врв на РМ.

Овој проблем треба да се анализира на политичко и на експертско ниво, затоа што секое дополнително ангажирање на меѓународната заедница во изборните процеси во Македонија претставува директно мешање во внатрешните односи на државата, кое гледано од друг аспект значи отворање маневарски простор за учена на некое друго поле или сегмент од структурата на извршната, законодавната и судската власт. Оттука работата на ДИК мора да се доведе до перфекција и таа да биде ослободена од секаков вид политичко влијание. Тоа значи дека партиите не смеат да партиципираат во ДИК или во пониските структури и паралелно да се води континуирана едукација на електоратот во РМ.

Сепак, има една позитивна работа во однос на функционирањето на Државната изборна комисија, таа сите приговори од страна на политичките партии за нарушување на изборниот процес ги разгледуваше јавно и донекаде стручно.

Имено, прв пат проверката на избирачкиот материјал (гласачките ливчиња, важечки и неважечки), потоа извештаите на ОИК, како и извештаите на избирачките одбори јавно се проверуваа, што претставува исчекор напред, бидејќи тоа досега не се манифестираше толку транспарентно.

Истовремено, за време на одржувањето на изборите и на прегласувањата, институциите на системот навреме реагираа на инцидентите, така што и се олеснуваше работата на ДИК.

Излегувањето на членовите на ДИК на теренот, како и проверката на информациите за изборните нарушувања покажаа две круцијални работи, прво дека треба да се има "сенс" - чувство за навремено отстранување на причините за појавата на изборните проблеми.

И, второ, прв пат од воведувањето на плурализмот и повеќепартискиот демократски систем во РМ, кај македонските партии постоеше политичка волја за одржување фер и ненасилни избори.

Но, сепак оваа навидум политичка волја беше состав на низа домашни и надворешни околности, кои се појавија како последица на евроатлантските интеграциони процеси, како и благодарение на реакциите од Брисел, од Вашингтон итн.

Доколку се потсетиме на условите на изборите од 2000 година, потоа и од 2004 година, да не се враќаме назад, кога и имаше други примери на убиства, фалсификати, групно гласање, ќе

дојдеме до констатацијата дека ова време му се позлати на сегашниот состав на ДИК.

Овој состав не треба да ликува што Врховниот суд ги потврди речиси сите нивни решенија на пристигнати приговори, бидејќи тој е оформен од т.н. истакнати партиски приврзаници и симпатизери. Но, доколку го споредуваме методот на работа со некои други персонални состави, тогаш има голема разлика, иако во нивно време се одвиваа друг вид избори и важеа други изборни закони.

КОЈ ОТИДЕ ЈАБАНА?

Сепак, треба да се нагласи дека ДИК заврши сизифова работа за Република Македонија, која можеше да постигне и повеќе доколку постоеше сестрана под-

дршка од страна на албанскиот фактор (ДУИ-ДПА) во земјава, кој на различен начин го формираше својот имиџ и на различни страни бараше сојузници и пари за изборната трка. Токму во оваа грмушка лежи и зајакот за решавање на изборните проблеми.

Единствено во "јабана" отиде ПДП. Таа не смее да ѝ се лути на ДИК за изборниот пораз. ДИК не прифати ниту еден од четирите приговори поднесени од Партијата за демократски просперитет за прегласување на парламентарните избори, бидејќи приговорите кои се однесуваа за 10 избирачки места во Шестата единица, четири места во Тетово и на по две места во Брвеница, Гостивар и Желино, беа одбиени со обрзложение дека во записниците претставниците на ПДП не дале никакви забелешки по гласањето.

"Таму имало голем притисок, имало

голема закана кон граѓаните со право на глас, исто така, имаме сознанија дека во канцеларијата на директорот на основното училиште влегле луѓе со автомати", изјави Земри Елези, претставник на ПДП.

"Се пишува дека не било дозволено да се поднесе забелешка, не пишува од кого. Значи, сите избирачки одбори се ставени во една многу лоша положба и доколку било така треба да се постапи според тие членови", истакна Александар Даштевски, член на ДИК, кој фрли ново светло врз работата на Комисијата.

СУДСКИ ПОСТАПКИ

Што друго покажаа овие избори? Се повторуваа сцените со насилство, кршење на избирачкото право, групно гласање итн. Има ли "иљач" за проблемите? Да! Но, само доколку се казнат прекршителите. Сега сè е во рацете на судовите, кои и досега на ова поле не се покажаа сјајни. Насилниците од претходните избори не ја добија заслужената затворска казна. Зошто? Постојат многу фактори кои влијаат врз одлуката на судовите.

Во меѓувреме, во Основниот суд во Тетово треба да почнат првите судења против осомничените за учество во изборните нерегуларности или за попречување во гласање. Според информациите од Основното јавно обвинителство и од Основниот суд во Тетово, СВР - Тетово поднесени се кривични пријави против 20 осомничени лица. За инцидентот во Камењане, каде што пред ИМ 205, во ходникот, покрај караницата биле испукани и седум куршуми во таван, освен Бесир Леари (47), инаку полициски инспектор, осомничен е и Самет Исмаили.

За овој случај, кој датира од 1 јуни истражната постапка е завршена. Меѓутоа, по барање на Основното јавно обвинителство истрагата е проширена за уште пет осомничени, за кои е предложена и мерка притвор. Сите седуммина ќе одговараат за кривично дело спречување избори и гласање.

Во судска постапка е случајот и со политичката звезда Талат Џафери (46), висок функционер во ДУИ. Тој се товари за две кривични дела - спречување службени лица во вршење службена должност и присилување службени лица да не ја извршуваат службената должност. Кривичната постапка се однесува за нередите на 30 мај, кај Монополот во Тетово. Дали Талат Џафери ќе се појави пред судот и дали ќе одговара е друго прашање? Тој е на списокот на новоизбраните пратеници и можеби ќе го искористи својот пратенички имунитет.

Истражните дејства се завршени и за случувањата во Непроштено, за кои се осомничени Јусуф Казими од селото Порој. Против Казими се води кривична

СИЛНИЦИТЕ!!!

"КАПИТЕНОТ" НА КОМИСИЈАТА НЕ ПОДЛЕГНА НА ПРИТИСОЦИТЕ - ЈОВАН ЈОСИФОВСКИ

постапка за кривични дела спречување избори и гласање и недозволено држење оружје и муниција. Списокот е најброен за нередите околу училиштето "Кирил и Методиј" во Тетово. За овој случај се сомничат осум лица, за кои ќе се води кривична постапка за "недозволено држење оружје и муниција" и "спречување избори и гласање", формулации кои пречесто се среќаваат во изборната слика на Република Македонија.

КОНФРОНТИРАЊА И ОБВИНУВАЊА

Во овој изборен циклус Државната изборна комисија решаваше и за случаи на инволвираност на членови на избирачки одбори, како и на општински комисиони, кои се обидуваа да ги скријат одделните нарушувања.

Општинските изборни комисиони беа задолжени во рок од седум дена да доздават извештаи за нивната работа и за работата на избирачките одбори. Цел беше да се откријат членови во комисионите кои предизвикале инциденти или нерегуларности за време на процесот на гласање.

"Докрај ќе одиме со расчистувањето на вината кај некои членови на одделни изборни органи, кои учествувале во изборните нерегуларности и инциденти, особено кои ни се случија на 1 јуни", изјави претседателот на ДИК, Јован Јосифовски, пред одржувањето на првото прегласување, кое битно влијаеше на изборните резултати во Првата и во Шестата изборна единица.

Исто така, тој ги отфрли обвинувањата кои беа адресирани до него, а ги упати лидерот на ДПА, Мендух Тачи, кој му забележи за решавањето на приговорите од гласањето.

"Немам коментар за барањето на претседателот на една политичка партија да поднесам оставка на функцијата претседател на Државната изборна комисија", оцени Јосифовски, одбивајќи да се конфротира со Тачи, кој враќањето на пратениците на оваа партија во Собранието го услови со повлекување на првиот човек на ДИК. Имено, Тачи го по-

ШТО ПОТОА?!

сочи Јосифовски како директно одговорен за поништувањето на гласањето во "85 отсто од избирачките места".

Тој очекува шефот на ДИК да се најде пред органите на правдата.

"Резултатите од мојата работа и од работата на Државната изборна комисија се видливи", истакна во своја одбрана Јосифовски.

"Сите решенија на ДИК се потврдени од Врховниот суд. Само три одлуки се преиначени, што во проценти е 3,75 отсто. Тоа покажува дека ДИК своите решенија ги донесе врз основа на аргументи, а тоа говори за стручниот, совесниот, одговорниот и професионалниот однос", оцени претседателот на ДИК.

ДВЕСТЕ ПО ДВЕСТЕ

Што беше забележано од страна на членовите на ДИК при проверката на приговорите на политичките партии?

"Двесте ливчиња вишок се пронајдени во гласачка кутија од избирачкото место 0505 во Гостивар. Ливчињата се искинати на парчиња. Целосно е уништен и кочанот од ливчињата за гласање. Затоа не постои шанса преку сервиските броеви да се утврди дали ливчињата се од истото гласачко место или се донесени од друго. Четириесет ливчиња

веќе се пронајдени и во гласачкото место 0504, исто така, во Гостивар", ова беше дел од доказниот материјал на ДИК кој работеше по приговорите на партиите.

Додека го разгледуваа приговорот на ДПА членовите на Државната изборна комисија беа многу изненадени од ваквите примери за полнење гласачки кутии.

Без никакво двоумење ДИК ги поништи резултатите од овие гласачки места.

На гласачките места 0505 и 0504 во Гостивар се полнеле кутии, а имало семејно и групно гласање. На тие им се евидентирани 1.324, односно 1.349 запишани гласачи. Тогаш Комисијата заклучи дека треба да се биде внимателен во однос на овој проблем, бидејќи во Шестата изборна единица имало неконтролирано полнење кутии. "Опасно е едно ливче вишок, а не 200 ливчиња", изјави во својата прва реакција членот на ДИК, Александар Новаковски.

Оваа дилема отвори многу прашања, но главно е како да се надминат евидентирани слабости, кои за време на избирачките процеси се провлекуваат во континуитет. Тоа не може да се стори преку ноќ, освен да се почне, бидејќи се ближат претседателските и локалните избори.